

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 299/07-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. januára 2008 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti obchodnej spoločnosti G., a. s., B., zastúpenej advokátom Mgr. T. K., B., ktorou namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Cb 12/2004, za účasti Okresného súdu Trnava, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti G., a. s., na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Cb 12/2004 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Trnava p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Cb 12/2004 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Obchodnej spoločnosti G., a. s., p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 15 000 Sk (slovom pätnásťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trnava j e p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti G., a. s., trovy právneho zastúpenia v sume 2 498 Sk (slovom dvetisícštyristodevät'desiatosem slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu Mgr. T. K., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 299/07 z 29. novembra 2007 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie s'ťažnosť obchodnej spoločnosti G., a. s. (ďalej len „s'ťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Cb 12/2004.

Zo s'ťažnosti a z jej príloh vyplýva, že s'ťažovateľka je účastníčkou súdneho konania o zaplatenie finančnej sumy 12 003 Sk s príslušenstvom.

S'ťažovateľka uviedla, že návrh na začatie konania zo 14. júla 2003 podala okresnému súdu 1. augusta 2003, a keďže ku dňu podania s'ťažnosti ústavnému súdu nebola jej právna vec právoplatne skončená, domáhala sa, aby ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v uvedenom konaní bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ďalej sa domáhala, aby ústavný súd

prikázal okresnému súdu konať v jej právnej veci bez zbytočných prietáhov, priznal jej finančné zadost'učinenie v sume 15 000 Sk a úhradu trov právneho zastúpenia.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 1214/07 z 20. decembra 2007 doručeným ústavnému súdu 31. decembra 2007, v ktorom sa okrem iného uvádza, že *„nejde o skutkovo ani právne zložitú vec, pričom prietahy v konaní sú spôsobené jednak samotným žalobcom, keďže na strane žalobcu došlo k výmene účastníkov, ako aj zo strany súdu, ktorý nekoná vo veci dostatočne razantne a sústredene“*.

Obsahom vyjadrenia okresného súdu bol aj opis doterajšieho priebehu napadnutého konania:

„Vec napadla na tunajší súd dňa 20. 04. 2004, pričom vo veci bol vydaný platobný rozkaz dňa 01. 08. 2003, ktorý bol však z dôvodu jeho nedoručenia jeho odporcovi zrušený.

Vo veci bolo nariadené pojednávanie na deň 15. 04. 2005, pričom sa robili dopyty ohľadom zistenia miesta, kde sa odporca zdržiava, resp. miesta jeho trvalého pobytu. Nakoľko sa nepodarilo zistiť pobyt odporcu, bol mu ustanovený opatrovník a následne dňa 04. 07. 2004 bol nariadený termín pojednávania, na ktorý sa však právny zástupca žalobcu Mgr. T. K. ospravedlnil.

Na tomto pojednávaní súd však zistil, že právny zástupca žalobcu nemal riadnu plnú moc udelenú od G., a. s., B., ale od spoločnosti G., k. s., ktorému pôvodne vznikla pohľadávka voči žalovanému a ktorá bola zmluvou o predaji podniku postúpená na nového žalobcu G., a. s., B. Z tohto dôvodu bol právny zástupca žalobcu vyzvaný, aby predložil riadnu plnú moc udelenú mu spoločnosťou G., a. s., B. Následne súd rozhodol uznesením 14. 10. 2007 o zmene účastníkov na strane žalobcu, ktoré doposiaľ nenadobudlo právoplatnosť. Podľa vyjadrenia zákonnej sudkyne Mgr. T., v súčasnej dobe nie je možné nariadiť termín pojednávania, nakoľko uznesenie o zmene účastníkov na strane žalobcu doposiaľ nie je právoplatné.“

Právny zástupca sťažovateľky nevyužil možnosť vyjadriť sa k stanovisku okresného súdu a v odpovedi na výzvu ústavného súdu doručenú 14. januára 2008 iba oznámil, že sťažovateľka netrvá na verejnom ústnom pojednávaní.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a zo súvisiaceho spisu okresného súdu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania:

- 1. augusta 2003 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľky zo 14. júla 2003 na začatie konania o zaplatenie 12 003 Sk s prísl.,
- 6. augusta 2003 okresný súd vydal platobný rozkaz na zaplatenie žalovanej sumy,
- 20. augusta 2003 bol okresnému súdu vrátený platobný rozkaz adresovaný odporcovi s poznámkou „*adresát neznámy*“,
- v priebehu septembra až decembra 2003 okresný súd zisťoval adresu trvalého pobytu odporcu (miestny úrad, centrálna evidencia pobytu obyvateľstva, obvodné oddelenie policajného zboru),
- 26. januára 2004 okresný súd zrušil platobný rozkaz zo 6. augusta 2003,
- 20. apríla 2004 bol spis prevedený do registra „Cb“,
- 18. marca 2005 okresný súd nariadil termín pojednávania na 15. apríl 2005, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že okresný súd bude zisťovať adresu trvalého pobytu odporcu, čo sa uskutočnilo v priebehu mája 2005,
- 17. septembra 2006 bolo okresnému súdu doručené oznámenie o predaji podniku sťažovateľky (podľa úradného záznamu však bolo do spisu založené až 17. augusta 2007),
- 4. mája 2007 okresný súd ustanovil odporcovi opatrovníka,
- 11. júna 2007 okresný súd nariadil termín pojednávania na 4. júl 2007, ktoré bolo odročené na 12. september 2007,

- 10. septembra 2007 okresný súd zrušil termín pojednávania nariadený na 12. september 2007 z dôvodu nutnosti rozhodnúť o zmene účastníka konania na strane sťažovateľky,
- 4. októbra 2007 okresný súd pripustil zmenu účastníka konania na strane sťažovateľky,
- okresný súd nariadil termín pojednávania na 6. február 2008.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania vedeného okresným súdom bol nárok sťažovateľky na zaplatenie sumy 12 003 Sk s prísl., ktorú poskytla odporcovi na základe zmluvy o revolvingovom úvere. So zreteľom na to, že aplikácia príslušnej právnej úpravy obsiahnutej v Obchodnom zákonníku je stabilizovaná a vychádza zo štandardnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov v takýchto veciach, možno vysloviť názor, že ide o vec, ktorá nie je právne a skutkovo zložitá (pozri napr. II. ÚS 90/07, IV. ÚS 105/07). Preto, pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že toto konanie vzhľadom na jeho predmet nemožno hodnotiť ako právne a ani skutkovo náročnú vec. Taktiež predseda okresného súdu vo svojom stanovisku uviedol, „že *nejde o skutkovo ani právne zložitú vec*“.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd nemohol nebrať do úvahy skutočnosť, že sťažovateľka sa nezúčastnila ani na jednom z nariadených pojednávaní (15. apríla 2005, 4. júla 2007). Svoju neúčast' vždy ospravedlnila a súhlasila, aby okresný súd rozhodol v jej neprítomnosti.

Sťažovateľka však opakovane žiadala o pokračovanie v predmetnom konaní (12. júla 2005, 6. októbra 2005, 27. januára 2006 a 4. mája 2006) a taktiež podala predsedovi okresného súdu sťažnosti na prieťahy v konaní (18. júla 2006 a 23. marca 2007).

Na základe toho ústavný súd konštatuje, že správanie sťažovateľky čiastočne prispelo k doterajšej dĺžke namietaného konania.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci z hľadiska doterajšieho priebehu súdneho konania.

Ústavný súd zo sťažnosti, z vyjadrení účastníkov a najmä z predloženého súdneho spisu zistil v priebehu konania tieto obdobia nečinnosti:

- od 20. apríla 2004, keď bol spis prevedený do registra „Cb“, do 18. marca 2005, keď okresný súd nariadil termín pojednávania na 15. apríl 2005, t. j. takmer 11 mesiacov,
- od 9. mája 2005, keď bola okresnému súdu doručená posledná správa o trvalom pobyte odporcu, do 4. mája 2007, keď okresný súd nariadil termín pojednávania na 4. júl 2007, t. j. skoro 24 mesiacov.

Spolu doterajšia doba nečinnosti ustálená ústavným súdom je takmer 35 mesiacov (t. j. tri roky).

Uvedený postup okresného súdu nesvedčí o tom, že by svoju činnosť organizoval v súlade s povinnosťou uloženou mu § 100 ods. 1 OSP tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Aj okresný súd vo vyjadrení k sťažnosti uvádza, že „*prieťahy v konaní sú spôsobené (...) aj zo strany súdu, ktorý nekoná o veci dostatočne razantne a sústredene*“.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

IV.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci nachádza.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'účinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže prikázať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'účinenie. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'účinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadost'účinenia v sume 15 000 Sk z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Poukázala najmä na to, že „*navodením právnej neistoty zo strany súdu a ním zapríčineným porušením (...) ústavných práv*“ bola obmedzená „*v rozvoji podnikateľských aktivít, nadobudnutí a udržiavaní si*

materiálnych a osobných zložiek podnikania“ a taktiež podľa jej názoru utrpela „ujmu na dobrom mene – likvidite, ktorú požíva v relevantných ekonomických kruhoch“.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen deklarovanie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia.

Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 14 Cb 12/2004, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, čiastočný podiel sťažovateľky na doterajšej dĺžke konania, ako aj skutočnosť, že preskúmané konanie nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sťažovateľkou požadovanej sumy 15 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátom Mgr. T. K., ktoré si uplatnil v sume 2 498 Sk. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia je nižšia ako suma vypočítaná ústavným súdom podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej

republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a neodporuje tejto vyhláške. Preto ústavný súd priznal právnemu zástupcovi sťažovateľky úhradu trov právneho zastúpenia v požadovanej sume.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2008